

Turist Rehberlerinin Karşılaştıkları İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

Hasret ULUSOY MUTLU¹, Arzu BALIKOĐLU², Onur AKGÜL³ ve Özlem KÖROĐLU⁴

Öz

Turist rehberliği mesleği, çalışma koşulları nedeniyle iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda birçok riski bünyesinde barındırmaktadır. Uzun çalışma saatleri, uzun süren seyahatler, yoğun çalışma temposu, uykusuzluk ve fiziksel ve zihinsel yorgunluk gibi faktörler meslekte iş kazalarının ve meslek hastalıklarının yaşanmasına neden olmaktadır. Turist rehberlerinin meslekte karşılaştıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarının belirlenmesi ve bu konuda mevcut durumun ortaya konulması, mesleğin icrasında turist rehberlerine yol gösterici olması ve bu hususta gerekli önlemleri almaları noktasında onlara yardımcı olması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, turist rehberlerinin yaşadıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarının belirlenmesi ve bunlara yönelik alınabilecek önlemlerin ve konuya ilişkin tavsiyelerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrudusunda, mevcut durumun tespit edilebilmesi için nitel veri toplama tekniği tercih edilerek yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Elde edilen veriler tematik analiz ile değerlendirilerek önce kodlanmış, ardından belirli temalar altında kategorize edilmiştir. Araştırma sonucunda, turist rehberlerinin en fazla karşılaştıkları iş kazalarının “trafik kazası” ve “ayak/bilek burkulmaları” olduğu; yaşanılan iş kazalarının çoğunlukla “ören yerlerinde” ve “tur araçlarında” gerçekteştiği ve iş kazalarının gerçekteşme sebebinin ise “ören yeri arazi şartları”, “ikinci şahıs hatası” ve “kişisel ihmaller” gibi faktörlerden kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıkları içerisinde en sık tekrarlananların “ses kısıklığı”, “psikolojik yıpranmalar”, “boğaz ağrısı” ve “bel ağrısı” olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu hastalıkların yaşanma sebeplerinin ise “kalabalık gruplara gün içinde yüksek sesle hitap etmek”, “fiziksel olarak efor sarf etmek” ve “yoğun çalışma temposu ve stres” kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yaşanılan meslek hastalıkları sonucunda turist rehberlerinin çalışamadıkları gün nedeniyle maddi kazanç kaybına uğradıkları, psikolojik olarak yıprandıkları, stres bozukluğu yaşadıkları ve meslekten uzaklaşarak işten soğudukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberleri, İş Kazaları, Meslek Hastalıkları

Occupational Accidents and Occupational Diseases that Tourist Guides Encounter

Abstract

Tourist guiding profession has many risks in terms of work accidents and occupational diseases due to working conditions. Factors such as long working hours, long travels, intense work tempo, insomnia and physical and mental fatigue cause occupational accidents and occupational diseases in the profession. It is important to determine the occupational accidents and occupational diseases that tourist guides encounter in the profession and to reveal the current situation in this regard, to guide the tourist guides in the execution of the profession and to help them to take the necessary precautions in this regard. In this context, in this study, it is aimed to determine the occupational accidents and occupational diseases experienced by tourist guides and to reveal their effects. In addition in the study, it is aimed to determine the precautions that can be taken against the occupational accidents and occupational diseases encountered by the tourist guides and the recommendations on the subject. For this purpose, a semi-structured interview form was created by choosing qualitative data collection technique in order to determine the current situation. The obtained data were evaluated with thematic analysis, first coded and then categorized under certain themes. As a result of the research, the most common occupational accidents encountered by tourist guides are ‘traffic accidents’ and ‘foot/ankle sprains’. It has been determined that the occupational accidents experienced mostly occur in ‘ruins and tour vehicles’ and the reason for the occurrence of occupational accidents is due to ‘the site conditions of the site’, ‘second person fault’ and ‘personal negligence’. It has been determined that among the occupational diseases experienced by tourist guides, the most frequently recurring ones are ‘hoarseness’, ‘psychological wear’, ‘sore throat’ and ‘low back pain’. It has been determined that the reasons for the aforementioned diseases are caused by ‘addressing large groups loudly during the day’, ‘physically exerting effort’ and ‘intense work tempo and stress’. In addition, as a result of the occupational diseases experienced, it was determined that tourist guides lost their financial earnings due to the days they could not work, they were psychologically worn out, they suffered from stress disorders and they were distanced from their profession.

Keywords: Tourist Guides, Occupational Accidents, Occupational Diseases

Atf İçin / Please Cite As:

Ulusoy Mutlu, H., Balikoğlu, A., Akgül, O. ve Köroğlu, Ö.(2024). Turist rehberlerinin karşılaştıkları iş kazaları ve meslek hastalıkları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 338-355. doi:10.33206/mjss.1209049

Geliş Tarihi / Received Date: 23.11.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date: 02.01.2024

¹ Dr. Öğretim Üyesi - Türkiye-Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, hasretulusoy@balikesir.edu.tr,

 ORCID: 0000-0003-1633-6804

² Dr. Öğretim Üyesi - Türkiye-Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, arzukilic@balikesir.edu.tr,

 ORCID: 0000-0001-6284-4661

³ Arş. Gör. - Türkiye-Mardin Artuklu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, onurakgul@artuklu.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-5229-2557

⁴ Prof. Dr. - Türkiye-Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, okoroglu@balikesir.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-3974-6120

Giriş

Çalışma koşulları bağlamında risk, her meslek grubunda var olan bir olgudur. İş hayatında riskler beraberinde iş kazalarını ve meslek hastalıklarını da getirmektedir (Karadeniz, 2012, s. 15). Turist rehberliği mesleği de çalışma ortamı ve Şartları gereği iş kazaları ve meslek hastalıkları hususunda birçok tehdit unsurunu bünyesinde barındırmaktadır. Mesleğin doğasından kaynaklı uzun çalışma saatleri, fiziksel ve zihinsel yorgunluk, yoğunluk, uykusuzluk gibi birçok etmen iş kazaları ve meslek hastalıklarının yaşanmasına zemin hazırlamaktadır (Ünal ve Oral, 2018, s. 468). Hatta mevcut hastalıklar mesleğin sahip olduğu özelliklerden dolayı artmakta veya kronik hale gelmektedir.

Meslek işleyişinin yoğunluğu nedeniyle ortaya çıkan dikkatsizlikler ve ihmaller, turist rehberlerinin mesleklerini icra ederken iş kazaları veya meslek hastalıkları ile karşılaşmalarına sebep olabilmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının tespiti ve bunlara yönelik alınabilecek önlemlerin ortaya konulması mesleğin icrasında turist rehberlerine yol gösterici olacaktır. Olası bir iş kazası ve meslek hastalığıyla karşı karşıya kalabilme ihtimali bulunan turist rehberlerinin bu konuda bilgili, özenli ve dikkatli olmaları gerekmektedir. Çünkü turist gruplarının güvenliğinin sağlanması sorumlu olan turist rehberlerinin, öncelikle kendilerinin sağlıklı ve güvende olmaları önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada turist rehberlerinin yaşadıkları iş kazaları ve mesleki hastalıklarının belirlenmesi ve bunların mesleki hayatlarına yönelik etkilerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Bu çalışma ile turist rehberlerinin, olası iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda farkındalık kazanabilecekleri düşünölmektedir. Turist rehberlerinin turlarda karşılaşabilecekleri iş kazalarının neler olduğunu önceden bilmesi, kazalara karşı tur öncesinde önlem almalarına fırsat tanıyabilecektir. Turist rehberlerinin kendilerinde var olan meslek hastalıklarının farkına varmaları ve bu hastalıklara ilişkin tedavi olmaları, mevcut meslek hastalıklarının iyileşme sürecini hızlandırabilecektir. Bununla birlikte çalışmada mevcut durumun ortaya konulması, meslek hastalığı oluşmadan önce turist rehberlerinin ilgili önlemleri almalarına yardımcı olabilecektir. İş kazaları ve meslek hastalıkları ile karşılaşan turist rehberleri tarafından belirtilen önlemler ve tavsiyeler, turist rehberleri ve turist rehberi adayları için yol gösterici olabilecektir. Ayrıca seyahat acentalarının turlarda oluşabilecek olası iş kazalarını önlemeleri ve tura uygun ekipmanları sağlamaları için bu iş kazalarının neler olduğu hususunda bilgi sahibi olmaları da önem taşımaktadır. Bu doğrultuda bu araştırmanın gerçekteştirilmesinin alan için önem arz ettiği düşünölmektedir. İlgili alan yazında turist rehberlerinin mesleki sorunlarının ele alındığı çalışmalar olmasına rağmen (Ap ve Wong, 2001; Batman, 2003; Güzel, Türker ve şahin, 2014; Güzel ve Koroğlu, 2015; İlhan ve Soybalı, 2018) meslekte karşılaştıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik ulusal ve uluslararası alan yazında uygulamalı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırmanın teorik ve uygulama anlamında ilgili alan yazına katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Kavramsal Çerçeve

İş kazası kavramı; sigortalı bir çalışanın işverene bağlı olarak çalışırken, işin yürütölmesi sırasında işyerinde veya sabit bir konumda bulunmaksızın fiziksel veya ruhsal olarak iyilik halinin bozulması durumu olarak tanımlanmaktadır (Ünal ve Oral, 2018, s. 469). Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (International Labour Organization) [ILO] göre ise kavram, "bir işin sonucunda veya iş sırasında ortaya çıkan, ölümcöl veya ölümcöl olmayan mesleki yaralanma ile sonuçlanan beklenmedik bir olay" olarak tanımlanmaktadır (ILO, 1996; ILO 1998). İş kazası, işten kaynaklı meydana gelen ölüm, yaralanma veya hastalık anlamına gelmekte ve genellikle ani, dışsal faktörlü ve istemsiz bir olay olarak algılanmaktadır (Hamalainen ve diğerleri, 2006, s. 139). Diğer bir ifadeyle iş kazası, bir işyerinde çalışanların; işteyken, işe giderken ya da mesleki eğitim esnasında çalışan kişiye, ekipmana veya iş makinesine zarar veren ve üretim kaybı oluşturarak işyerinin üretimini etkileyen olaylardır (Yılmaz, 2013, s. 28). Çalışan, iş kazası sonucunda yaşamını yitirmese de kaza sonucunda sakatlık, ruhsal bozukluk gibi bedensel ve duygusal problemler yaşayabilmekte, hayatının geri kalan kısmının zorlaşmasıyla birlikte gelir kaybı, mevcut işini kaybetme riski, işsizlik ve sigortasız çalışma halinde tedavi masrafları gibi birçok sıkıntı ile karşılaşabilmektedir (Aydın ve diğerleri, 2013, s. 43). Günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı imkanlar kullanılarak iş yerlerindeki tehlikelerin giderilmesi, sağlıklı ve güvenli iş yerleri meydana getirilerek iş kazalarının önlenmesi mümkündür (Yılmaz, 2005, s. 11). Çalışma hayatında yaşanabilecek tehlikelerin engellenmesine yönelik tedbirlerin alınmasından önce, bu tehlikelerin öngörölerek değerlendirilmesi ve bunların ortadan kaldırılması veya olabilecek zararların en aza indirilebilmesi için yapılan çalışmalar iş sağlığı ve güvenliği kapsamına girmektedir (Yılmaz, 2013, s. 27).

Turist rehberliği mesleği, gezmek, görmek, yeni mekanlar keşfetmek ve yeni insanlar tanımak gibi keyifli, eğlenceli ve kolay bir meslek gibi algılanmasına rağmen birçok zorluğu ve sorunu olan bir meslektir (Tsaur ve Lin, 2014, s. 28). Çalışma esnasında birçok insan ile etkileşim zorunluluğu olması ve iş gereği yoğun bilgi birikimi gerektirmesi, mesleğin fiziksel ve zihinsel açıdan yorucu olmasına sebebiyet vermektedir (Öter, 2007, s. 30). Nitekim turist rehberliği mesleği, cazip yönlerinin yanı sıra oldukça güç ve yorucu koşullarda çalışmayı gerektiren bir meslektir. Mesleğin olumsuz yönlerinin arasında mesai kavramının olmamasından dolayı uzun çalışma saatlerinin olması, fiziksel güç sarf edilmesi, çalışılmayan günlerde herhangi bir ücret alınmaması ve bununla birlikte sosyal güvencenin olmaması, otobüsle uzun süre yolculuk yapılması ve bundan dolayı kaza riskinin yüksekliği, hastalığa yakalanma ve gıda zehirlenmesi riskinin olması yer almaktadır (Yenipinar, 2019, s. 13).

Turist rehberliği mesleği, çalışma koşulları ve ortamı itibarıyla iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda birçok risk içermektedir. Bu riskler, turist rehberliği mesleğinin doğasında olan birtakım özelliklerden kaynaklanmaktadır. Bunların başında, turist rehberliği mesleğinin gün içerisinde uzun, değişken ve düzensiz çalışma saatlerine sahip olması gelmektedir (Tangüler, 2002, s. 41; Köroğlu, Şahin ve Tetik, 2007, s. 734). Turist rehberleri, devamlı otobüs ile seyahat etmelerinden dolayı trafik kazası riski ile sık sık karşılaşmaktadır (Batman, 2003; Wang, Jao, Chan ve Chung, 2010, s. 158; Köroğlu ve Köroğlu, 2011, s. 76). Turist rehberliğinin yorucu ve stresli bir meslek olduğu (Köroğlu ve diğerleri, 2007, s. 734) göz önünde bulundurulduğunda, meslekte meydana gelebilecek iş kazalarının temelinde uzun çalışma saatlerinin yarattığı fiziksel ve zihinsel yorgunluk ile bu yorgunluğun beraberinde getireceği stres, uykusuzluk gibi birçok faktörün yer aldığı söylenebilir.

Dünya Sağlık Örgütü'ne (World Health Organization [WHO]) göre meslek hastalıkları kavramı, iş ile ilgili tehlike unsurlarına maruz kalınması neticesinde ortaya çıkan bir hastalık durumudur (WHO, 2006). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (2013, s. 7) ise meslek hastalığını, “çalışanın, yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir nedenle veya işin uygulama şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, fiziken veya ruhen özürsüzlük durumları” şeklinde ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle meslek hastalıkları, işten kaynaklanabilecek veya işten dolayı ilerleyebilecek tüm hastalıklar olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca meslek hastalıkları sadece işin neden olduğu hastalıkları değil, aynı zamanda önceden var olan hastalıklarda semptomların veya sakatlıkların yapılan işten kaynaklı şiddetlenmesini de kapsamaktadır (Coggon, 2001, s. 691). Meslek hastalıklarını ortaya çıkaran faktörler, iş kazalarını ortaya çıkaran nedenler ile aynıdır. Bu nedenler arasında çalışanın eğitimsiz, yorgun ve dikkatsiz olması, koruma araçlarının kötü ve yetersiz olması, çalışan sağlığı ve iş güvenliği kurallarına uyulmadan ve gerekli tedbirler alınmadan çalışmaya başlanması yer almaktadır (Mülayım, 2006). Ancak meslek hastalığı ile iş kazası kavramları arasındaki en büyük fark; iş kazalarının tek bir olaydan kaynaklı gerçekleşmesi, meslek hastalıklarının ise uzun süre bir tehlikeye maruz kalmanın neticesinde ortaya çıkmasıdır (Rainbird ve O'Neill, 1995, s. 187).

Günümüzde meslek hastalıkları, insanların iş hayatlarında sıkça karşılaştıkları önemli sorunlardan biri haline gelmiştir (WHO, 2006). Bir hastalığın meslek hastalığı sayılabilmesi için çalışanın iş, iş ortamı ve çalışma koşulları ile yakalandığı hastalık arasında bir ilişkisinin olması gerekmektedir. Bu ilişki kurulamıyorsa, meslek hastalığı söz konusu değildir (Arıcı, 2015, s. 317). Meslek hastalıkları genellikle önüne geçilebilir durumlardır. Nitekim bunu sağlamak için iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmalıdır. Aksi halde çalışanlar, tafelsi güç kayıplara maruz kalabilmektedir (Mil ve Güvercin, 2016, s. 83). Meslek hastalıklarında çalışma sürelerinin kısıtlanması, hastalığın; tedavi veya kontrolü için umut vadetse de genellikle ekonomik sıkıntı veya iş kaybına yol açmaktadır (Newman, 1995, s. 1132). Meslek hastalıklarının yönetimi ve önlenmesi, işyerinde maruz kalınan tehlikelerin azaltılmasına ve çalışanlar ile yöneticilerin daha iyi eğitilmesine bağlıdır (Landrigan ve Baker, 1991, s. 676).

Turist rehberliği mesleği, icrası sırasında yoğun çalışma temposu gerektirmekte; yaşanan fiziksel ve zihinsel yorgunluk, çeşitli hastalıkları tetikleyebilmektedir. Nitekim alan yazında yer alan çalışmalarda da meslekte karşılaşılan sorunlar arasında sağlık problemlerinin olduğundan bahsedilmektedir (Güzel vd., 2014; İlhan ve Soybalı, 2018). Düzensiz ve uzun çalışma saatleri, yetersiz molalar ve haftalık izinlerin düzensizliği gibi olumsuz durumlar turist rehberlerini kötü yönde etkilemektedir. Bu durumlar da turist rehberlerinin yaygın olarak kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları, psikolojik rahatsızlıklar ve stres yaşamasına neden olmaktadır (Yılmaz, 2009, s. 54; Ünal ve Oral, 2018, s. 472). Bununla birlikte ören yerlerinde, açık havalarda saatlerce güneşe maruz kalan turist rehberlerinin tansiyon rahatsızlıkları, kalp krizi veya beyin kanaması gibi çeşitli sağlık sorunlarıyla karşılaştıkları ifade edilmektedir (Köroğlu ve Köroğlu, 2011, s. 76). Tsaur ve Lin (2014, s. 35) turist rehberlerinin özellikle mide ve sindirim rahatsızlıklarından kaynaklı Ababneh (2017, s. 211) ise uzun saatler süren yürüyüş ağırlıklı turlardan kaynaklı meslek hastalıkları yaşadıklarını belirtmektedir. Turist

rehberliği mesleğinde fiziksel rahatsızlıkların yanı sıra psikolojik rahatsızlıklar da yaşanmaktadır. Mesleğin iş güvencesinin olmaması, yorucu ve stresli olması gibi çeşitli nedenler, turist rehberlerinin tükenmişlik hissine kapılmalarına sebep olmaktadır (Gökdemir ve Hacıoğlu, 2018, s. 516).

Turist rehberlerinde mevcut olan bir hastalık, mesleğin doğasında olan zor çalışma koşullardan dolayı artabilmekte ve zamanla kronik bir hale gelebilmektedir. Bununla birlikte mesleğin yoğun temposundan dolayı turist rehberlerinin zaman zaman dikkatsiz ve ihmalkâr olabilmeleri de mesleğin icrasında iş kazalarının yaşanmasına veya meslek hastalığına yakalanmalarına sebep olabilmektedir.

Yöntem

Bu çalışmada turist rehberlerinin yaşadıkları iş kazaları ve mesleki hastalıklarının belirlenmesi ve meslek hayatlarına olan etkilerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışmada, turist rehberlerinin karşılaştıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik alınabilecek önlemlerin ve konuya ilişkin tavsiyelerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Çalışmanın amacı doğrultusunda oluşturulan araştırma soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Turist rehberlerinin karşılaştıkları iş kazaları nelerdir?
2. Turist rehberlerinin karşılaştıkları meslek hastalıkları nelerdir?
3. Turist rehberlerinin karşılaştıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarının mesleki hayatlarına yönelik etkileri nelerdir?
4. Turist rehberlerinin olası iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik önlemler ve tavsiyeler nelerdir?

Araştırmada durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmasının nasıl ve neden sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir (Yıldırım ve şimşek, 2016, s. 289; Yin, 2003, s. 1). Durum alışmaları gerçek ortamda neler olduğuna bakma, sistematik bir biçimde verileri toplama, analiz etme ve sonuçları ortaya koyma yoludur (Davey, 2009). Bir diğer tanıma göre durum çalışması, sınırlı bir sistemi derinlemesine betimleme ve inceleme olarak ifade edilmektedir (Merriam, 2015). Araştırmada durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu desende iş kazası veya meslek hastalığı geçirdiği belirlenen turist rehberleri birer analiz birimi olarak ele alınmıştır. Durum çalışmasındaki “durum” ise, iş kazası ya da meslek hastalığı geçirme durumudur.

Evren - Örnekleme

Araştırmanın evreni, ruhsatname sahibi eylemli turist rehberlerinden oluşmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve kartopu yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde daha önceden belirlenmiş olan belirli ölçütü karşılayan tüm durumların çalışılması temel anlayış olarak benimsenmektedir. Belirlenen ölçütler araştırmacılar tarafından oluşturulabildiği gibi daha öncesinde hazırlanmış ölçüt listesi de kullanılabilir (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu kapsamda araştırmanın ölçütü doğrultusunda iş kazası ve/veya meslek hastalığı geçirmiş turist rehberleri araştırmaya dahil edilmiştir. Kartopu örnekleme yöntemi aracılığıyla bu ölçütü sağlayan turist rehberlerine ulaşılmıştır. 01 Nisan- 30 Haziran 2020 tarihleri arasında yürütölen araştırmada 50 eylemli turist rehberi ile e-posta yoluyla iletişime geçilmiştir. Ancak 44 turist rehberi görüşme sorularını cevaplayarak araştırmaya katılım göstermiştir. Veri toplama süreci, veriler tekrara düşmeye başladığında sonlandırılmıştır. Lincoln ve Guba (1985, s. 222) amaçlı örnekleme yönteminde, örnekleme büyüklüğünün belirlenmesinde bilgilerin göz önünde bulundurulması ve seçimin, örnekleme birimlerinden yeni bir bilgi alınamadığında sonlandırılması gerektiğini ifade etmektedir (Aktaran Merriam, 2015, s. 79). Nitel araştırmalarda doğgunluğun dikkate alınmasının nedeni, örnekleme büyüklüğünün belirlenmesinin güç olması ve hesaplama yapılabilmesi için matematiksel bir formölün varlığı söz konusu olmamasıdır (Dongre, Deshmukh, Kalaiselvan ve Upadhyaya, 2009, s. 2). Nastasi (2015) ise nitel araştırmalarda örnekleme büyüklüğünün tercih edilen yöntemeye göre belirlenmesi gerektiğini ve derinlemesine görüşmelerde yaklaşık 30 katılımcının yeterli olduğunu belirtmektedir (Aktaran Başkale, 2016, s. 27).

Veri Toplama Araçları

Nitel veri toplama tekniğinin kullanıldığı araştırmada verilerin toplanması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada alışma grubuna yöneltilen soruların hazırlanması sürecinde, araştırmanın amacı ve yukarıda belirtilen araştırma soruları dikkate alınmış, araştırmanın cevap aradığı sorular açık bir şekilde belirlenmiştir. Soruların anlaşılabilir olmasına, birden fazla boyut ve yönlendirici ifadeler içermemesine dikkat edilmiştir. İlgili alan yazın taramasından faydalanılmasının yanı sıra oluşturulan

soruların araştırmanın amacına uygunluğunu tespit edilebilmesi için turizm rehberliği alanında bilimsel çalışmaları bulunan altı alan uzmanının görüşlerine başvurularak ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Öncelikle araştırmacılar tarafından yazarları ve araştırmayı tanıtan bir metin hazırlanmış ve araştırmanın soruları da eklenerek katılımcı adaylarına e posta olarak gönderilmiştir. Katılımcılardan olumlu dönüş yapanlarla araştırmaya devam edilmiştir. Araştırma soruları tek tek gönderilmek suretiyle e-posta aracılığıyla katılımcılara yazılı olarak iletilmiştir. Katılımcıların cevapları beklenerek verilen cevaplara göre diğer sorular gönderilmiştir. Böylelikle senkronize olmayan görüşmeler aracılığıyla veriler toplanmıştır. E mail-görüşme (elektronik posta görüşme), katılımcının süreci kontrol etmesine, araştırma sorularını dilediği biçimde cevaplamasına, cevapları üzerine düşünmesine, verdiği cevapları gözden geçirmesine ve yüzeysel olmayan cevaplar vermesine olanak tanıyabilmesi sebebiyle nitel araştırmalarda tercih edilen tekniklerden biridir (Fritz ve Vandermause, 2018: 1641; James ve Busher, 2006: 407; Salman Yıkılmış, 2020).

Görüşme formunda demografik özelliklere ilişkin cinsiyet, medeni durum, yaş, öğrenim durumu, çalışma alanı, çalışma şekli, rehberlik eğitimi, hizmet grubu ve mesleki tecrübe süresine yönelik sorularla birlikte aşağıdaki yer alan açık uçlu sorular da yöneltilmiştir.

1. Meslek hayatınız boyunca iş kazası yaşadınız mı?
-Evet ise nerede yaşadınız?
-Evet ise iş kazasının yaşanma sebebi nedir?
2. İş kazalarını önlemek için neler tavsiye edersiniz?
3. Meslek hastalığı geçirdiniz mi?
-Evet ise meslek hastalığınız nedir?
-Evet ise meslek hastalığı geçirmenizin sebebi nedir?
4. Ne kadar süredir meslek hastalığı yaşıyorsunuz?
5. Meslek hastalığınıza doktor tarafından tanı konuldu mu?
6. Geçirdiğiniz meslek hastalığı için bir tedavi gördünüz mü?
-Evet ise ne tür bir tedavi uygulandı?
7. Doktorunuz tarafından meslek hastalığına yönelik bir öneri ya da uyarı verildi mi?
8. Meslek hastalığınız daha önce var olan bir hastalığınızı tetikledi mi?
9. Meslek hastalığınız iş hayatınızı nasıl etkiledi?
10. Turist rehberliği mesleğinde oluşabilecek meslek hastalıkları için sizce ne gibi önemler alınmalıdır?

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, tematik analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Tematik analizde, veriler içinde tema ve örüntüler aramak amacıyla analitik tekniklere odaklanılmaktadır. Tematik analizlerde “olaydan olaya, ortamdaki ortama ya da durumdan duruma değişen kodlarla kategorilerin ya da tematik düşüncelerin nasıl temsil edildiği” keşfedilebilmektedir (Glesne, 2015, s. 259). Bu yöntemde verilerden temalar oluşturulmakta, veriler eleştirel bir biçimde sentezlenmekte ve yorumlanmaktadır (Au, 2007, s. 259). Buradan hareketle bu araştırmada, sorulardan oluşturulan temalar doğrultusunda açık kodlama yapılmış, ardından kategoriler belirlenerek temalar altında uygun yere yerleştirilmiştir.

Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2016, s. 256) nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmanın bir yolunun araştırmanın her aşamasının ve takip edilen her yolun detaylı bir biçimde tanımlanması olduğuna işaret etmektedir. Araştırma kapsamında izlenen her aşamaya ilişkin detaylı bilgiler verilerle güvenilirlik arttırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın iç geçerliliğin sağlanması için verilerin tema ve kod işlemleri, çalışmanın yazarları tarafından tartışma ve uzlaşma yoluyla (Graneheim ve Lundman, 2004) gerçekleştirilmiştir. Böylelikle yapılan temalama ve kodlamaları işlemleri karşılaştırılarak verilerin doğruluğu kontrol edilmiş ve araştırmanın iç geçerliliği sağlanmıştır. Dış geçerlilik ise araştırma verilerinin, kategorilerinin diğer araştırmacıların anlayacağı bir şekilde verilerle benzer çalışmaların tekrarlanması konusunda kolaylık sağlamasıyla sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Değerleri

Değişkenler	n	%	Değişkenler	n	%
Cinsiyet			Çalışma Şekli		
Kadın	20	45,5	Acentaya Bağlı	8	18,2
Erkek	24	54,5	Serbest	36	81,8
Toplam	44	100	Toplam	44	100
Medeni Durum			Ruhsatnameyi Alış Şekli		
Bekar	31	70,5	Üniversite/Turizm Rehberliği Bölümü	41	93,2
Evli	13	29,5	Sertifika Programı	3	6,8
Toplam	44	100	Toplam	44	100
Yaş			*Hizmet Grubunuz		
20-30 yaş arası	20	45,5	Transfer	7	8
30-40 yaş arası	19	43,2	Gece Turu	11	12,5
40-50 yaş arası	5	11,4	Günlük Tur	36	40,9
Toplam	44	100	Paket Tur	34	38,6
Öğrenim Durumu			Toplam	88	100
Önlisans	1	2,3	Mesleki Tecrübe Süresi		
Lisans	19	43,2	1 yıldan az	3	6,8
Yüksek Lisans	17	38,6	1-5 yıl arası	21	47,7
Doktora	7	15,9	6-10 yıl arası	13	29,5
Toplam	44	100	11-15 yıl arası	3	6,8
Çalışma Alanı			16-20 yıl arası	3	6,8
Ülkesel	30	68,2	21 yıl ve üzeri	1	2,3
Bölgesel	14	31,8	Toplam	44	100
Toplam	44	100			

**Bu soruda birden fazla cevap verilebildiğinden dolayı toplam “n değeri” 44’den fazladır.*

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan turist rehberlerinin %54,5’inin erkeklerden, %45,5’inin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Medeni durumlarına göre ise katılımcıların %70,5’inin bekar %29,5’inin ise evli olduğu belirlenmiştir. Yaş dağılımlarına bakıldığında, katılımcıların çoğunluğunun %45,5 oranı ile 20-30 yaş aralığında ve %43,2 oranı ile 30-40 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin büyük çoğunluğunun lisans mezunu (%43,2) ve yüksek lisans mezunu olduğu (%38,6) yani eğitilmiş bireylerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin %68,2’si ülkesel %31,8’i ise bölgesel olarak çalıştığını ifade etmiştir. Rehberlerin çalışma şekline ilişkin dağılım incelendiğinde %81,8’inin serbest çalıştığı %18,2’sinin ise acentaya bağlı çalıştığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin %93,2’si rehberlik eğitimini üniversitelerin turizm rehberliği/turist rehberliği bölümlerinden aldığını ifade ederken, %6,8’i Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın açmış olduğu kurs aracılığıyla bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Turist rehberlerinin hizmet gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında çoğunluğun %40,9 oranı ile günlük tur yaptığı, ikinci sırada ise %38,6 oranı ile paket tur yaptığıkları görülmektedir. Mesleki tecrübe sürelerine göre dağılımlarına bakıldığında ise, katılımcıların büyük çoğunluğunun %47,7 oranı ile 1-5 yıl arası, %29,5 oranı ile 6-10 yıl arası deneyime sahip olduğu ve tecrübeli rehberlerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Turist Rehberlerinin Geçirdiği İş Kazalarına İlişkin Ortaya Çıkan Temalar

Ana Temalar	Alt Temalar	n	%
İş Kazası Türü	Ayak/Bilek burkulması	9	39,1
	Trafik kazası	9	39,1
	Böcek sokması	2	8,7
	Düşme	1	4,3
	Köpek ısırması	1	4,3
	Zehirlenme	1	4,3
	Toplam		23
İş Kazasının Yaşandığı Yer	Ören yeri	12	54,5
	Tur aracı	9	40,9
	Yiyecek içecek işletmesi	1	4,5
Toplam		22	100

Tablo 2 Devamı. Turist Rehberlerinin Geçirdiği İş Kazalarına İlişkin Ortaya Çıkan Temalar

Ana Temalar	n		%	
	Alt Temalar	Kodlar	n	%
İş Kazasının Yaşanma Sebebi	Turist Rehberinden Kaynaklı Sebepler	Kişisel ihmal	5	18,5
		Acelesi davranma	2	7,4
		Dikkatsiz davranma	1	3,7
		Araç içinde ayakta anlatım yapma	1	3,7
		Uygun olmayan ayakkabı tercihi	1	3,7
	Tur Elemanları ve Diğer Paydaşlardan Kaynaklı Sebepler	İkinci şahıs hatası	6	22,2
		Tur şoförünün uykusuz yola çıkması	2	7,4
		Tur şoförünün ani fren yapması	1	3,7
		Tur şoförünün kırmızı ışık ihlali	1	3,7
		Tur şoförünün rehberin talimatlarına uymaması	1	3,7
Ziyaret Noktalarından Kaynaklı Sebepler	Ören yerinin arazi şartları	4	14,8	
	Bölgenin iklim şartları	1	3,7	
	Ziyaret noktasının ilaçlanmaması	1	3,7	
	Toplam		27	100

Tablo 2’de turist rehberlerinin geçirdikleri iş kazalarına ilişkin belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde oranlarıyla sunulmuştur. İş kazalarına ilişkin ortaya çıkan temalar, “iş kazası türü”, “iş kazasının yaşandığı yer” ve “iş kazasının yaşanma sebebi” olmak üzere 3 ana tema altında toplanmıştır.

İş kazası türü ana teması ile ilgili altı alt tema belirlenmiştir. 23 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisinde en sık tekrarlanan ifadelerin “trafik kazası (9)” ve “ayak/bilek burkulması (9)” olduğu görülmüştür. Turist rehberlerinin uzun süreli otobüs yolculukları yapmaları, trafik kazaları yaşamalarında önemli bir etken olarak görülebilmektedir. Yoğun bir tur programını yetiştirmeye çalışan tur şoförlerinin uykularını alamamış olması ve gereken dikkati gösterememeleri trafik kazalarına sebep olabilmektedir. Trafikte kurallara dikkat etmeyen farklı araçlar da tur araçlarını kazaya sürükleyebilmektedir. Ayrıca tur aracı içinde turist rehberinin ayakta anlatım yapması, ani frenlerde yaralanmaya hatta ölüme sebebiyet verebilmektedir. Turist rehberlerinin ayak/bilek burkulması yaşamaları ise arazi şartlarını bilmemeleri, yeterince donanımlı olmamaları ve uygun ayakkabı tercih etmemelerinden kaynaklanabilmektedir.

İş kazasının yaşandığı yer ana teması ile ilgili üç alt tema belirlenmiştir. 22 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisindeki “ören yeri (12)” ve “tur aracı (9)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Ülkede kültür turlarının yoğunlukta yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda; turist rehberlerinin ören yeri ziyaretlerinin fazla olması, rehberlerin ören yerlerinde iş kazası yaşama ihtimallerini de arttırabilmektedir. Ören yerlerinin arazi şartlarının turist rehberleri tarafından bilinmemesi, ilgili sorumluların gerekli güvenlik önlemlerini almaması ve sit alanlarında yürüyüş platformlarının olmayışı iş kazalarına sebebiyet verebilmektedir. Gerçekleştirilen kültür turu programlarının yoğun olması, uzun süren otobüs yolculuklarını ve buna bağlı olarak da bazı iş kazalarını beraberinde getirebilmektedir.

İş kazasının yaşanma sebebi ana temasının altında ise “turist rehberinden kaynaklı sebepler”, “tur elemanları ve diğer paydaşlardan kaynaklı sebepler” ve “ziyaret noktalarından kaynaklı sebepler” olmak üzere üç alt tema belirlenmiştir. Alt temaların kategorileştirilmesi sonucunda turist rehberlerinin geçirdikleri iş kazalarının sebeplerine ilişkin toplam 13 adet kod tespit edilmiştir. Turist rehberlerinin geçirdikleri iş kazalarının sebeplerine ilişkin ortaya çıkan temaların tekrarlanma sıklığı ise 27’dir.

Turist rehberinden kaynaklı sebepler alt teması ile ilgili beş kod belirlenmiştir. 23 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazasının yaşanma sebebi ana temasının %37’sini oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin “kişisel ihmal (5)” ve “acelesi davranma (2)” olduğu görülmüştür. Turist rehberlerinin; tur süresince birçok farklı rol ve sorumluluğunun bulunması, tur grubunun güvenliğinden ve memnuniyetinden sorumlu olması, zaman yönetimi, stres yönetimi gibi unsurlarla başa çıkmaya çalışması, turist rehberlerinin turlarda kişisel ihmalde bulunmalarına sebep olabilmektedir.

Tur elemanları ve diğer paydaşlardan kaynaklı sebepler alt teması ile ilgili beş kod belirlenmiştir. 11 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazasının yaşanma sebebi ana temasının %40,7’sini oluşturmaktadır. Tur elemanları ve diğer paydaşlardan kaynaklı sebepler alt teması içerisindeki “ikinci şahıs hatası (6)” ve “tur şoförünün uykusuz yola çıkması (2)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Turistik destinasyonlarda özellikle yoğun sezonda, turizm hareketlerinin fazla olması ve taşıma kapasitesinin aşılması trafikte sorunlar yaşanmasına sebep olabilmektedir. Tur araçlarının kaza yapmasında tur şoförlerinin payı olabileceği gibi trafikte seyir halinde olan diğer araçların da bu kazalara sebebiyet vermesi ikinci şahıs hatası olarak

değerlendirilebilmektedir. Ayrıca yiyecek içecek işletmelerinde gıda kontrollerinin yapılmaması ve konaklama işletmelerinde ve/veya ören yerlerinde güvenlik önlemlerinin alınmaması da diğer paydaşlardan kaynaklı ikinci şahıs hataları olabilmektedir.

Ziyaret noktalarından kaynaklı sebepler alt teması ile ilgili üç kod belirlenmiştir. Bu alt tema altı defa tekrarlanmış ve iş kazasının yaşanma sebebi ana temasının %22,2'sini oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadenin “ören yerinin arazi şartları (4)” olduğu görülmüştür. Turist rehberlerinin sıklıkla tur gerçekleştirdikleri ören yerlerindeki coğrafi koşullar (engebeli oluşu, dik yokuşlar vb.), mevsimsel şartlar (kar, yağmur, çamur vb.) ve alan/arazi eksiklikleri (uyarı levhalarının olmaması, bilgilendirme panolarının olmaması vb.) turlarda iş kazaları yaşanmasına neden olabilmektedir.

Tablo 3. Turist Rehberlerinin İş Kazalarına Yönelik Tavsiyelerine İlişkin Ortaya Çıkan Temalar

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	n	%
İş Kazalarına Yönelik Tavsiyeler	Turist Rehberlerine Yönelik Tavsiyeler	Tur esnasında dikkatli olmak	12	13
		Araç hareket halindeyken ayakta anlatım yapmamak	10	10,9
		Muhtemel iş kazaları için tur öncesi tedbir almak/hazırlık yapmak	9	9,8
		Araç içerisinde tüm emniyet kemerlerinin takılı olmasını sağlamak	6	6,5
		Gidilen tura uygun malzeme bulundurmak (yürüyüş ayakkabısı, stick vb.)	6	6,5
		Tur esnasında gerekli olan tüm kurallara uymak	5	5,4
		Tur bölgesini önceden araştırmak (iklim, coğrafi koşullar vb. konularda)	3	3,3
		Grubun güvenliğini sağlamak	2	2,2
		Güvenli yürüyüş güzergahını takip etmek	2	2,2
		Öncelikli olarak kendi can güvenliğini sağlamak	2	2,2
		Tur öncesinde iyi uyumak ve dinlenmek	2	2,2
		Tura uygun kıyafet seçimi yapmak	2	2,2
		Risk almaktan kaçınmak	1	1,1
		İlkyardım bilgisine sahip olmak	1	1,1
		Tur esnasında tur aracını ve şoförünü gözlemlemek	1	1,1
		Tur esnasında yiyecek ve içecek tüketimi konusunda dikkatli olmak	1	1,1
		Tur şoförleri üzerinde baskı yaratmamak	1	1,1
		Turda görev alan diğer çalışanları dikkatli olmaları konusunda uyararak	1	1,1
		Tur Elemanları ve Diğer Paydaşlara Yönelik Tavsiyeler	Tur şoförünün trafik kurallarına uyması	5
	Trafik denetimlerinin artırılması	2	2,2	
	Tur şoförünün bilinçli ve dikkatli olması	2	2,2	
	Ziyaret noktalarında belirli dönemlerde ilaçlama yapılması	1	1,1	
	Seyahat Acentalarına Yönelik Tavsiyeler	Tur şoförlerinin çalışma saatlerinin düzenlenmesi/ iyileştirilmesi	3	3,3
	Eğitilmiş ve bilinçli işgörenlerin tercih edilmesi	2	2,2	
	Tecrübeli tur şoförlerinin işe alınması	2	2,2	
	Araçların sürekli kontrolü ve tur şartlarına uygunluğunun test edilmesi	2	2,2	
	Arkaya dönebilen rehber koltuklarının yapılması	1	1,1	
	Tur şoförleri üzerinde baskı yaratmaması	1	1,1	
	Bakanlık, TUREB ve Meslek Odalarına Yönelik Tavsiyeler	İş kazaları ve iş kazalarını önlemeye yönelik bilgilendirme toplantılarının yapılması/ kurs ve eğitim seminerlerinin düzenlenmesi	3	3,3
	Sit alanlarının platformlar eşliğinde grup yürüyüşlerine uygun hale getirilmesi	1	1,1	
	Toplam		92	100

İş kazalarına yönelik tavsiyeler ana temasının altında “turist rehberlerine yönelik tavsiyeler”, “tur elemanları ve diğer paydaşlara yönelik tavsiyeler”, “seyahat acentalarına yönelik tavsiyeler” ve “Bakanlık, TUREB ve Meslek Odalarına yönelik tavsiyeler” olmak üzere dört alt tema belirlenmiştir. Alt temaların kategorileştirilmesi sonucunda turist rehberlerinin iş kazalarına yönelik tavsiyelerine ilişkin toplam 31 adet kod tespit edilmiştir. Tablo 3’te iş kazalarına yönelik tavsiyelere ilişkin belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde oranlarıyla sunulmuştur. Bu verilere göre turist rehberlerinin meslek hastalıklarına yönelik tavsiyelerine ilişkin ortaya çıkan temaların tekrarlanma sıklığı 92’dir.

Turist rehberlerine yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili 12 kod belirlenmiştir. 67 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazalarına yönelik tavsiyeler ana temasının %73’ünü oluşturmaktadır. Bu alt temada

tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin “tur esnasında dikkatli olmak (12)”, “araç hareket halindeyken ayakta anlatım yapmamak (10)” ve “muhtemel iş kazaları için tur öncesi tedbir almak/hazırlık yapmak (9)” olduğu görülmüştür. Tur elemanları ve diğer paydaşlara yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili 4 kod belirlenmiştir. Toplam on kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazalarına yönelik tavsiyeler ana temasının %10,9’unu oluşturmaktadır. Tur elemanları ve diğer paydaşlara yönelik tavsiyeler alt teması içerisindeki “tur şoförünün trafik kurallarına uyması (5)”, “tur şoförünün bilinçli ve dikkatli olması (2)” ve “trafik denetimlerinin artırılması (2)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Seyahat acentalarına yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili altı kod belirlenmiştir. 11 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazalarına yönelik tavsiyeler ana temasının %12,1’ini oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin “Tur şoförlerinin çalışma saatlerinin düzenlenmesi/iyileştirilmesi (3)”, “eğitilmiş ve bilinçli işgörenlerin tercih edilmesi (2)”, “tecrübeli tur şoförlerinin işe alınması (2)” ve “araçların sürekli kontrolü ve tur şartlarına uygunluğunun test edilmesi (2)” olduğu görülmüştür. Bakanlık, TUREB ve Meslek Odalarına yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili iki kod belirlenmiştir. Toplam dört kere tekrarlanmış olan bu alt tema, iş kazalarına yönelik tavsiyeler ana temasının %4,4’ünü oluşturmaktadır. Bakanlık, TUREB ve meslek odalarına yönelik tavsiyeler alt teması içerisindeki “İş kazaları ve iş kazalarını önlemeye yönelik bilgilendirme toplantılarının yapılması/ kurs ve eğitim seminerlerinin düzenlenmesi (3)” ifadesi en sık tekrarlanandır.

Turist rehberlerinin iş kazalarına yönelik tavsiyelerinin tekrarlanma sıklığı genel olarak incelendiğinde ise en çok tekrarlanan “tur esnasında dikkatli olmak” kodu olduğu, 12 kez tekrarlandığı ve turist rehberlerine yönelik tavsiyeler alt temasının %13’ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu kodları sırasıyla turist rehberlerine yönelik tavsiyeler alt temasında %10,9 oranıyla “araç hareket halindeyken ayakta anlatım yapmamak”, %9,8 oranıyla “muhtemel iş kazaları için tur öncesi tedbir almak/hazırlık yapmak”, %6,5 oranıyla “araç içerisinde tüm emniyet kemerlerinin takılı olmasını sağlamak” ve %6,5 oranıyla “gidilen tura uygun malzeme bulundurmak (yürüyüş ayakkabısı, stick vb.)” kodları izlenmektedir.

Tablo 4. *Turist Rehberlerinin Geçirdiği Meslek Hastalığı Türüne İlişkin Ortaya Çıkan Temalar*

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	n	%
Meslek Hastalığının Türü/Tanıısı	Fiziksel Rahatsızlıklar	Ses kısılması	5	15,6
		Boğaz ağrısı	3	9,4
		Bel ağrısı	2	6,3
		Bel fitiği	2	6,3
		Ayak ağrısı	1	3,1
		Zona	1	3,1
		Baş ağrısı	1	3,1
		Sırt ağrısı	1	3,1
		Topuk dikenisi	1	3,1
		Vücutun susuz kalması	1	3,1
	Psikolojik Rahatsızlıklar	Boyun fitiği	1	3,1
		Cilt rahatsızlığı	1	3,1
		Diz ağrısı	1	3,1
		Grip/Nezle	1	3,1
		Kemik iliği iltihabı	1	3,1
		Kilo alma	1	3,1
		Mide ağrısı	1	3,1
		Psikolojik olarak yıpranmak	4	12,5
		Odaklanma sorunu	1	3,1
		Uyku düzeni bozukluğu	1	3,1
Zihinsel yorgunluk	1	3,1		
Toplam			32	100

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin %56,8’i meslek hastalığı geçirmediğini %43,2’si ise mesleki deneyimi süresince zaman zaman meslek hastalığı yaşadığını ifade etmiştir. Meslek hastalığı geçiren turist rehberlerinin %72,7’sinin hastalığı için tedavi görmediği %27,3’ünün ise doktor tedavisi gördüğü tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin %88,6’sı geçirdiği meslek hastalığının daha önceki bir hastalığını tetiklemediğini, %97,7’sinin ise bu hastalığının kalıcı bir rahatsızlık bırakmadığını ifade ettiği görülmüştür.

Tablo 4’te görüldüğü üzere meslek hastalığının türü ana temasının altında “fiziksel rahatsızlıklar” ve “psikolojik rahatsızlıklar” olmak üzere iki alt tema belirlenmiştir. Alt temaların kategorileştirilmesi sonucunda turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının türüne ilişkin toplam 21 adet kod tespit edilmiştir. Tablo 4’te meslek hastalıklarının türüne ilişkin belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde

oranlarıyla sunulmuştur. Elde edilen verilere göre turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının türüne ilişkin ortaya çıkan temaların tekrarlanma sıklığı 32'dir.

Fiziksel rahatsızlıklar alt teması ile ilgili 17 kod belirlenmiştir. 25 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalığının türü ana temasının %77,9'unu oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin "ses kısılması (5)", "boğaz ağrısı (3)", "bel ağrısı (2)" ve "bel fitiğı (2)" olduğu görülmüştür. Psikolojik rahatsızlıklar alt teması ile ilgili dört kod belirlenmiştir. Toplamda yedi kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalığının türü ana temasının %21,8'ini oluşturmaktadır. Psikolojik rahatsızlıklar alt teması içerisindeki "psikolojik olarak yıpranmak (4)" ifadesi en sık tekrarlanandır. Turist rehberlerinin turlardaki en temel görevlerinden biri bilgilendirme yapmaktır. Turist rehberleri uzun süren ve yoğun anlatım gerektiren turlarda oldukça fazla konuşmak zorunda kalabilmektedir. Bu durum turist rehberlerinin ses kısılmaları ve boğaz ağrıları yaşamalarına sebep olabilmektedir. Ayrıca tur esnasında saatlerce ayakta anlatım yapmak, uzun süren yürüyüşler gerçekleştirmek, fiziksel olarak çok fazla efor sarf etmek ve uzun süre araç içinde koltukta oturmak da bel ağrısı ve bel fitiğı gibi hastalıkları tetikleyebilmektedir. Özellikle yoğun sezonda üst üste turlar gerçekleştirmek, sürekli yeni insanlar tanımak, turistlerin sorunlarını çözmeye çalışmak, stresli bir iş yapmak, aileden ve evden uzak kalmak, tur esnasında ani ortaya çıkan sorunlarla başa çıkmaya çalışmak gibi etkenler turist rehberlerinin psikolojik olarak yıpranmalarına neden olabilmektedir.

Turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının sebeplerine ilişkin tekrarlanma sıklığı genel olarak incelendiğinde ise en çok tekrarlananın "ses kısılması" kodu olduğu, beş kez tekrarlandığı ve fiziksel rahatsızlıklar alt temasının %15,6'sını oluşturduğu görülmektedir. Bu kodları sırasıyla psikolojik rahatsızlıklar alt temasında %12,5 oranıyla "psikolojik olarak yıpranmak" ve fiziksel rahatsızlıklar alt temasında %9,4 oranıyla "boğaz ağrısı" kodları izlemektedir.

Tablo 5. *Turist Rehberlerinin Geçirdiği Meslek Hastalıklarının Yaşanma Sebebine İlişkin Ortaya ıkan Temalar*

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	n	%
Meslek Hastalığının Yaşanma Sebebi	Turist Rehberinden Kaynaklı Sebepler	Bavul indirip kaldırmak	1	3
		Herkese yardım etmeye çalışmak	1	3
		Kendini işe fazla kaptırmak	1	3
		Kişisel ihmal	1	3
		Tecrbesizlikten dolayı tur yönetimini tam olarak sağlayamamak	1	3
		Uzun seyahatler nedeniyle tuvalete gidemeyecek olma korkusu	1	3
		üst üste aynı tur programını yapmak	1	3
		Yanlış sezonda yanlış yerde çalışmak	1	3
		Yanlış sırt çantası seçimi	1	3
		Rehberlik Mesleğinin Doğasından Kaynaklı Sebepler	Kalabalık gruplara gün boyu yüksek sesle hitap etmek/çok konuşmak	5
	Fiziksel olarak efor sarf etmek		4	12,1
	Stcak-soğuk dengesizliği		2	6,1
	Yoğun alışma temposu ve stres		2	6,1
	çok fazla güneşte durmak		1	3
	Kalabalık ortamlarda bulunmak		1	3
	Kısa sürede çok fazla şeyi kontrol etmek zorunda kalmak		1	3
	Mesleğin alışma koşulları		1	3
	Mesleki deformasyon		1	3
	Uzun oturma süreci		1	3
	Uzun süre ayakta kalmak	1	3	
	Uzun ve düzensiz çalışma saatleri	1	3	
	Diğer Sebepler	Acenta tarafından hazırlanan çift transfer dahil olan günü birlik yoğun turlar	1	3
		Turistin nezaketsiz davranışları	1	3
		Tur şoförlerinin tur rehberine müdahil olması/tecrübesiz rehberlere lakayıt davranışlar	1	3
Toplam			33	100

Meslek hastalığının yaşanma sebebi ana temasının altında "turist rehberinden kaynaklı sebepler", "rehberlik mesleğinin doğasından kaynaklı sebepler" ve "diğer sebepler" olmak üzere üç alt tema belirlenmiştir. Alt temaların kategorileştirilmesi sonucunda turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının sebebine ilişkin toplam 24 adet kod tespit edilmiştir. Tablo 5'te meslek hastalıklarının yaşanma sebebine ilişkin belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde oranlarıyla sunulmuştur. Elde edilen

verilere göre turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının sebebine ilişkin ortaya çıkan temaların tekrarlanma sıklığı 33'dür.

Turist rehberinden kaynaklı sebepler alt teması ile ilgili dokuz kod belirlenmiştir. Toplamda dokuz kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarının yaşanma sebebi ana temasının %27'sini oluşturmaktadır. Bu alt tema içerisinde yer alan kodların ("bavul indirip kaldırmak (1)", "kendini işe fazla kaptırmak (1)", "üst üste aynı tur programını yapmak (1)", "yanlış sezonda yanlış yerde çalışmak (1)" ve "yanlış sırt çantası seçimi (1)") tekrarlanma sıklıklarının eşit olduğu görülmüştür. Rehberlik mesleğinin doğasından kaynaklı sebepler alt teması ile ilgili 12 kod belirlenmiştir. 21 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarının yaşanma sebebi ana temasının %63,5'ini oluşturmaktadır. Rehberlik mesleğinin doğasından kaynaklı sebepler alt teması içerisindeki "kalabalık gruplara gün boyu yüksek sesle hitap etmek/çok konuşmak (5)" ve "fiziksel olarak efor sarf etmek (4)" ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Turist rehberleri tur süresince hem araç içinde hem de alanda anlatım yapmaktadır. Araç içi anlatımlarda belirli ekipmanlardan destek alırken, alan anlatımlarında her zaman bu ekipmanlardan faydalanma imkanına sahip olmayabilmektedir. Alan anlatımlarında özellikle kalabalık gruplarda sesini tüm grup üyelerine duyurmak zorunda kalan turist rehberleri, yüksek sesle konuşmak durumunda kalabilmektedir. Bu da zamanla turist rehberlerinde belirli hastalıkların ortaya çıkmasına sebebiyet verebilmektedir. Diğer taraftan turist rehberleri, tur programı dahilinde gezilecek noktalarda yürüyüş, tırmanış ve hızlı hareket etmek gibi durumlarla karşı karşıya kaldıklarında oldukça fazla efor sarf etmek durumunda kalabilmektedir. Tur programlarının yoğun olması, turist rehberlerinin bu programları yetiştirmeye çalışmalarına, dolayısı ile çok fazla çaba sarf etmelerine ve yorulmalarına sebebiyet verebilmektedir.

Diğer sebepler alt teması ile ilgili ise üç kod belirlenmiştir. Bu alt tema 3 defa tekrarlanmış olup, meslek hastalıklarının yaşanma sebebi ana temasının %9'unu oluşturmaktadır. Bu alt tema içerisinde yer alan kodların da ("acenta tarafından hazırlanan çift transfer dahil olan günü birlik yoğun turlar (1)", "turistin nezaketsiz davranışları (1)" ve "tur şoförlerinin tur rehberine müdahil olması/tecrübesiz rehberlere lakayit davranışlar (1)") tekrarlanma sıklıklarının eşit olduğu görülmüştür.

Turist rehberlerinin yaşadıkları meslek hastalıklarının sebebine ilişkin ifadelerin genel olarak tekrarlanma sıklığı değerlendirildiğinde ise en çok tekrarlanan kodun "kalabalık gruplara gün boyu yüksek sesle hitap etmek/çok konuşmak" olduğu, beş kez tekrarlandığı ve rehberlik mesleğinin doğasından kaynaklı sebepler alt temasının %15,2'sini oluşturduğu görülmektedir. Bu kodları sırasıyla rehberlik mesleğinin doğasından kaynaklı sebepler alt temasında %12,1 oranıyla "fiziksel olarak efor sarf etmek", %6,1 oranıyla "yoğun çalışma temposu ve stres" ve %6,1 oranıyla "sıcak-soğuk dengesizliği" kodları izlemektedir.

Tablo 6. *Turist Rehberlerinin Geçirdiği Meslek Hastalıklarına İlişkin Ortaya Çıkan Temalar*

Ana Temalar	Alt Temalar	n	%	
Meslek Hastalığı Süresi	2 yıl	4	26,7	
	Mesleğin başlangıcından itibaren	3	20	
	1 yıl	2	13,3	
	Mesleğin ilk yılları	1	6,7	
	Zaman zaman	1	6,7	
	2 hafta	1	6,7	
	9 ay	1	6,7	
	5 yıl	1	6,7	
	20 yıl	1	6,7	
	Toplam		15	100
Meslek Hastalığının Tedavi Türü	İlaç tedavisi	9	47,4	
	İstirahat/Rapor	2	10,5	
	Serum tedavisi	2	10,5	
	Fizik tedavi	2	10,5	
	İğne tedavisi	1	5,3	
	Kür tedavisi	1	5,3	
	Sırt egzersizleri	1	5,3	
	Silikon kullanımı	1	5,3	
	Toplam		19	100

Tablo 6 Devamı. Turist Rehberlerinin Geçirdiği Meslek Hastalıklarına İlişkin Ortaya Çıkan Temalar

Ana Temalar	Alt Temalar	n	%	
Doktorun Meslek Hastalığına Yönelik Önerileri	İstirahat etmek	3	20,0	
	Stresten uzak durmak	2	13,3	
	Ağır kaldırmamak	1	6,7	
	Ağır olmayan sırt çantası kullanmak	1	6,7	
	Bol su tüketmek	1	6,7	
	Daha az yürümek	1	6,7	
	Ilık/Sıcak içecekler tüketmek	1	6,7	
	İlaçlara devam etmek	1	6,7	
	Meslekte karşılaşılabilecek problemlere karşı hazırlıklı olmak	1	6,7	
	Mikrofon kullanmak	1	6,7	
	Pastil kullanmak	1	6,7	
	Vitamin tüketimi yapmak	1	6,7	
	Toplam		15	100
	Meslek Hastalığının İş Hayatı Üzerine Etkileri	Maddi kazanç kaybı yaşamak	4	25
Psikolojik açıdan yıpranmak		3	18,8	
Stres bozukluğu		2	12,5	
Çalışmamaya bağlı işten uzaklaşma psikolojisi		2	12,5	
Fiziksel deformasyon		1	6,3	
Hastayken güler yüzlü olmanın zor olması		1	6,3	
Kendini yetersiz hissetmek		1	6,3	
Öz güven problemi yaşamak		1	6,3	
Yeni iş arayışı ve eğitim programlarına yönelmek		1	6,3	
Toplam			16	100

Tablo 6’da turist rehberlerinin geçirdikleri meslek hastalıklarına belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde oranlarıyla sunulmuştur. Meslek hastalıklarına ilişkin ortaya çıkan temalar “meslek hastalığı süresi”, “meslek hastalığının tedavi türü”, “doktorun meslek hastalığına yönelik önerileri” ve “meslek hastalığının iş hayatı üzerine etkileri” olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır.

Meslek hastalığı süresi ana teması ile ilgili dokuz kod belirlenmiştir. Toplamda 15 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisinde en sık tekrarlanan ifadelerin “iki yıl (4) ve mesleğin başlangıcından itibaren (3)” olduğu görülmüştür. Meslek hastalığının tedavi türü ana teması ile ilgili sekiz kod belirlenmiştir. Toplamda 19 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisindeki “ilaç tedavisi (9)”, “fizik tedavi (2)”, “istirahat/rapor (2)” ve “serum tedavisi (2)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Doktorun meslek hastalığına yönelik önerileri alt teması ile ilgili 12 kod belirlenmiştir. Toplamda 15 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisinde en sık tekrarlanan ifadelerin “istirahat etmek (3)” ve “stresten uzak durmak (2)” olduğu görülmüştür. Meslek hastalığının iş hayatı üzerine etkileri alt teması ile ilgili dokuz kod belirlenmiştir. Toplamda 16 kere tekrarlanmış olan bu ana tema içerisindeki “maddi kazanç kaybı yaşamak (4)”, “psikolojik açıdan yıpranmak (3)”, “çalışmamaya bağlı işten uzaklaşma psikolojisi (2)” ve “stres bozukluğu (2)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Turist rehberleri, yaşadıkları meslek hastalıkları nedeniyle zaman zaman istirahat etme ve kendilerini dinlendirmek zorunda kalabilmektedir. Bu süreç içerisinde turist rehberleri tur alamadıkları için maddi olarak kayıplar yaşayabilmekte; psikolojik olarak işten uzaklaşabilmekte ve yaşadığı stres nedeniyle yıpranabilmektedir.

Tablo 7. Turist Rehberlerinin Meslek Hastalıklarına Yönelik Tavsiyelerine İlişkin Ortaya Çıkan Temalar

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	n	%
Meslek Hastalıklarına Yönelik Tavsiyeler	Fiziksel Sağlığa Yönelik Tavsiyeler	Düzenli/sağlıklı/doğal beslenmeye dikkat etmek	9	13,2
		Tura uygun/donanımlı/kaliteli/ortopedik ayakkabı ve kıyafet tercih etmek	9	13,2
		Düzenli spor yapmak	6	8,8
		Yeterli/düzenli uyumaya dikkat etmek	6	8,8
		Düzenli olarak doktor kontrolünden geçmek	4	5,9
		Soğuk sıcak dengesine dikkat etmek	3	4,4
		Bol su tüketmek	2	2,9
		Ağır eşya taşımamak	1	1,5
		El ve vücut temizliğine dikkat etmek	1	1,5
		Güneşten korunmak	1	1,5
		Siğara tüketimini durdurmak	1	1,5
		Vitamin tüketmek	1	1,5

Tablo 7 Devamı. *Turist Rehberlerinin Meslek Hastalıklarına Yönelik Tavsiyelerine İlişkin Ortaya Çıkan Temalar*

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	n	%
Psikolojik Sağlığa Yönelik Tavsiyeler		Turdan kaynaklı kendini psikolojik olarak yıpratmamak	3	4,4
		Psikolojik rahatsızlıklar konusunda profesyonel yardım almak	2	2,9
		Çalışma hayatını ve sosyal hayatı dengede tutmak	1	1,5
		Stres yapmamak	1	1,5
		Sürekli seyahat halinde olmanın doğuracağı tükenmişlik hissine karşı mesleği ve şartlarını kabullenmek	1	1,5
		Tur haricindeki sürelerde mümkün olduğunca zihinsel olarak dinlemek ve sevilen aktiviteleri yapmak	1	1,5
		Yoğun iş temposunda sağlığı aksatmamak	6	8,8
Turun İşleyişine Yönelik Tavsiyeler		Paket turları arka arkaya yapmamak	2	2,9
		Araçlarda mikrofon olmasına dikkat etmek	1	1,5
		Hastalığa uygun tur seçimi yapmak	1	1,5
		Kötü hava şartlarında esnetilebilir tur programı izlemek	1	1,5
		Sağlık sigortası yaptırmak	2	2,9
Tamamlayıcı Hizmetlere Yönelik Tavsiyeler		Meslek hastalığına ilişkin eğitim seminerlerine katılmak	1	1,5
		Stressiz tur yönetimi konusunda eğitim almak	1	1,5
Toplam			68	100

Tablo 7’de görüldüğü üzere meslek hastalıklarına yönelik tavsiyeler ana temasının altında “fiziksel sağlığa yönelik tavsiyeler”, “psikolojik sağlığa yönelik tavsiyeler”, “turun işleyişine yönelik tavsiyeler” ve “tamamlayıcı hizmetlere yönelik tavsiyeler” olmak üzere dört alt tema belirlenmiştir. Alt temaların kategorileştirilmesi sonucunda turist rehberlerinin meslek hastalıklarına yönelik tavsiyelerine ilişkin toplam 26 adet kod tespit edilmiştir. Tablo 6’da meslek hastalıklarına yönelik tavsiyelere ilişkin belirlenen temalar tekrarlanma sıklıkları ve yüzde oranlarıyla sunulmuştur. Elde edilen verilere göre turist rehberlerinin meslek hastalıklarına yönelik tavsiyelerine ilişkin ortaya çıkan temaların tekrarlanma sıklığı 68’dir.

Fiziksel sağlığa yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili 12 kod belirlenmiştir. Toplam 44 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarına yönelik tavsiyeler ana temasının %13,3’ünü oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin “düzenli/sağlıklı/doğal beslenmeye dikkat etmek (9)”, “tura uygun/donanımlı/kaliteli/ortopedik ayakkabı ve kıyafet tercih etmek (9)”, “düzenli spor yapmak (6)” ve “yeterli/düzenli uyumaya dikkat etmek (6)” olduğu görülmüştür. Psikolojik sağlığa yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili 6 kod belirlenmiştir. Toplam dokuz defa tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarına yönelik tavsiyeler ana temasının %64,7’sini oluşturmaktadır. Psikolojik sağlığa yönelik tavsiyeler alt teması içerisindeki “turdan kaynaklı kendini psikolojik olarak yıpratmamak (3)” ve “psikolojik rahatsızlıklar konusunda profesyonel yardım almak (2)” ifadeleri en sık tekrarlananlardır. Turun işleyişine yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili beş kod belirlenmiştir. Toplamda 11 kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarına yönelik tavsiyeler ana temasının %16,2’sini oluşturmaktadır. Bu alt temada tekrarlanma sıklığı en fazla olan ifadelerin “yoğun iş temposunda sağlığı aksatmamak (6)” ve “paket turları arka arkaya yapmamak (2)” olduğu görülmüştür. Tamamlayıcı hizmetlere yönelik tavsiyeler alt teması ile ilgili üç kod belirlenmiştir. Toplam dört kere tekrarlanmış olan bu alt tema, meslek hastalıklarına yönelik tavsiyeler ana temasının %5,9’unu oluşturmaktadır. Tamamlayıcı hizmetlere yönelik tavsiyeler alt teması içerisindeki “sağlık sigortası yaptırmak (2)” ifadesi en sık tekrarlanandır.

Turist rehberlerinin meslek hastalıklarına yönelik tavsiyelerinin tekrarlanma sıklığı genel olarak incelendiğinde ise en çok tekrarlananların “düzenli/sağlıklı/doğal beslenmeye dikkat etmek” ve “tura uygun/donanımlı/kaliteli/ortopedik ayakkabı ve kıyafet tercih etmek” kodları olduğu, dokuz kez tekrarlandıkları ve fiziksel sağlığa yönelik tavsiyeler alt temasının %13,2’sini oluşturdukları görülmektedir. Bu kodları sırasıyla turun işleyişine yönelik tavsiyeler alt temasında %8,8 oranıyla “yoğun iş temposunda sağlığı aksatmamak”, fiziksel sağlığa yönelik tavsiyeler alt temasında %8,8 oranıyla “düzenli spor yapmak”, “yeterli/düzenli uyumaya dikkat etmek” ve %5,9 oranıyla “düzenli olarak doktor kontrolünden geçmek” kodları izlenmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Günümüzde iş kazaları ve meslek hastalıkları, bireylerin sosyal ve iş hayatını olumsuz yönde etkileyen önemli bir konudur. Turist rehberliği mesleği de birçok meslek grubu gibi çalışma koşulları gereği fiziki ve mental güç isteyen zor bir meslektir. Sık seyahatler gerektirmekle birlikte, kaza riskleri, yoğun iş temposu ve

uzun çalışma saatlerini bünyesinde barındıran yorucu ve stresli bir meslek olarak ifade edilebilmektedir. Tüm bu etkenler, turist rehberlerinde çeşitli sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, turist rehberliğinin turizm sektörü çalışanları arasında iş kazası ve meslek hastalıkları gibi sağlık sorunlarına maruz kalabilen bir meslek olduğu görülmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının ve bunlara yönelik alınabilecek önlemlerin tespit edilmesi mesleğin icrasında turist rehberlerine kılavuzluk edecektir. Turist rehberlerinin; muhtemel iş kazaları ve/veya meslek hastalıkları ile karşı karşıya kalmaları durumunda, konuya ilişkin bilgili, donanımlı ve tehlikelere karşı dikkatli olmaları önem arz etmektedir. Çünkü turist gruplarının güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olan turist rehberlerinin, öncelikle kendilerinin sağlıklı ve güvende olmaları gerekmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıkları, turist rehberliği mesleğine ilişkin önem arz eden bir konu olmasına rağmen, bu konulara turist rehberliği mesleğinin sorunlarının ele alındığı çalışmalarda teorik olarak ve bulgular kısmında değinilmiş, ancak doğrudan konuya ilişkin yürütülen uygulamalı bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle araştırmada elde edilen sonuçlar, ilgili alan yazında yer alan bu çalışmaların teorik alt yapıları ile desteklenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında, araştırmaya katılan turist rehberlerinin en fazla karşılaştıkları iş kazalarının trafik kazası olduğu tespit edilmiştir. Nitekim ilgili alan yazında turist rehberliği mesleğinin sorunlarını ele alan bazı araştırmaların bulgularında; mesleğin uzun süreli seyahatleri gerektirmesi ve yorucu olması nedeniyle turist rehberlerinin kaza yaşayabilme risklerinin yüksek olduğu (Batman, 2003, s. 133), paket turlarda operasyonel risklerden kaynaklı olarak ölümlerle sonuçlanabilecek olay veya kazalar ile karşı karşıya kalılabileceği (Wang vd., 2010, s. 158), turist rehberlerinin çalışma ortamlarında güvenlik ve emniyet açısından korunmasız olduğu (Nyahunzvi ve Njerekai, 2013, s. 6) ve turist rehberliği mesleğinde tam anlamıyla iş güvenliği sağlanamadığı (İlhan ve Soybalı, 2018, s. 20) dile getirilmektedir.

Yaşanan iş kazalarının çoğunlukla ören yerlerinde ve tur araçlarında gerçekleştiği; iş kazalarının gerçekleşme sebebinin ise ören yeri arazi şartları, ikinci şahıs hatası ve kişisel ihmallerden kaynaklı olduğu görülmektedir. Nitekim Köroğlu ve Köroğlu (2011, s. 76) da turist rehberlerinin sürekli otobüslerde seyahat etmesinin trafik kazası riskini arttırdığını, bunun yanı sıra ören yerlerinde saatlerce bedenene güç sarf eden ve sıcakta çalışan turist rehberlerinin çeşitli sağlık sorunları ile karşılaştıklarını dile getirmektedir. İş kazalarına sebebiyet veren etkenler arasında, insanların bilinen ve kanıksanan riskleri hafife almaları olduğu ifade edilmektedir (Saari, 2001, s. 3). Bu durumun, iş kazalarının sebepleri arasında yer alan ikinci şahıs hataları ve kişisel ihmallerin gerekçesini açıklayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin çoğunluğunun meslek hastalığı yaşamadığı görülmektedir. Bunun sebebinin, katılımcıların çoğunluğunun genç yetişkin bireylerden oluşması ve mesleki tecrübe açısından uzun yıllar sektör içerisinde yer alarak fiziksel ve ruhsal açıdan yıpranmamış olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Katılımcıların yaşadıkları meslek hastalıkları içerisinde en sık tekrarlananların “ses kısıklığı”, “psikolojik yıpranmalar”, “boğaz ağrısı” ve “bel ağrısı” olduğu görülmektedir. Meslek hastalıklarının yaşanma sebeplerinde ise, “kalabalık gruplara gün içinde yüksek sesle hitap etmek, fiziksel olarak efor sarf etmek, yoğun çalışma temposu ve stres ve sıcak soğuk dengesizliği” ifadeleri dikkat çekmektedir. Güzel vd. (2014, s. 187), mesleğe ilişkin engeller teması altında turist rehberliği mesleğinin duygusal olarak yıpratıcı olduğunu ve mesleki nedenlerle sağlık sorunlarının yaşandığını ifade etmiştir. Benzer şekilde ilgili alan yazında turist rehberlerinin mesleklerini icra ederken çalışma koşulları nedeniyle sağlık sorunları yaşadıklarını ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Köroğlu ve Köroğlu, 2011; Güzel ve Köroğlu, 2015; İlhan ve Soybalı, 2018). Batman (2003), Köroğlu, Şahin ve Tetik (2007) ve Yazıcıoğlu, Tokmak ve Uzun (2008) tarafından yürütülen araştırmalarda turist rehberliğinin yorucu ve stresli bir meslek olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sürelerinin uzunluğu, molaların yetersizliği, izinlerin düzensizliği, kötü hava koşullarında çalışma ve uzun süre ayakta çalışma gibi olumsuz şartlar turist rehberlerini negatif olarak etkilemektedir. Bu sebeple turist rehberleri bu yorucu iş temposunda kas iskelet sistemi hastalıkları ve psikolojik rahatsızlıklar yaşayabilmektedir (Ünal ve Oral, 2018, s. 472-473).

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin büyük çoğunluğunun meslek hastalıkları hususunda tedavi görmediği ve hastalığa doktor tanısının konulmadığı belirlenmiştir. Turist rehberlerinin ise genellikle hastalıklarını ilaç tedavisi, fizik tedavi ve istirahat ile atlattıkları görülmektedir. Meslek hastalığı şikayeti ile doktora başvuran turist rehberlerine dinlenmeleri ve stresten uzak durmaları tavsiye edilmiştir. Yaşanılan meslek hastalıkları sonucunda turist rehberlerinin; çalışmadıkları gün nedeniyle maddi kazanç kaybına uğradıkları, psikolojik olarak yıprandıkları, stres bozukluğu yaşadıkları ve meslekten uzaklaşarak işten soğudukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin, tur esnasında yaşanabilecek iş kazalarının önlenmesine ilişkin meslektaşlarına yönelik sunduğu en sık tekrar edilen tavsiyeler arasında tur esnasında dikkatli olmak, tur aracı hareket halindeyken ayakta anlatım yapılmamak ve tur öncesi muhtemel kazalar hususunda tedbir almak bulunmaktadır. Turist rehberlerinin meslek hastalıklarını önlemeye yönelik meslektaşlarına sundukları tavsiyeler arasında ise düzenli, sağlıklı doğal beslemeye dikkat etmek, tura uygun kaliteli ortopedik kıyafetler tercih etmek, düzenli spor yapmak, yeterli ve düzenli uyumaya dikkat etmek ve yoğun iş temposunda sağlığı ihmal etmemek yer almaktadır.

Araştırma sonuçları çerçevesinde, turist rehberlerinin yaşadığı iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemeye ilişkin turist rehberlerine, turist rehberi istihdamı gerçekleştiren seyahat acentalarına, mesleki kurum ve kuruluşlara ve eğitim öğretim kurumlarına yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma sonuçları; turist rehberlerinin meslek hastalıklarını ihmal ettiğini, çoğunluğun meslek hastalığına ilişkin tedavi görmediğini ve hastalıklarına doktor tanısının konulmadığını göstermektedir. Bu bağlamda turist rehberlerinin öncelikle meslek hastalıklarını ciddiye alarak, tedavi olmak konusunda gecikmemeli ve konuya hassasiyet göstermelidir. Turist rehberleri; tur öncesi hazırlıkları kapsamında, gidilecek olan gezi güzergahına ve rotasına hakim olmalıdır. Turist rehberlerinin bu bilgilere sahip olması; uygun kıyafet seçilmesi, teknik donanım sağlanması ve arazi şartlarına uygun hareket edilebilmesi konusunda turist rehberlerine ve tur grubuna kolaylık sağlayacaktır. Turist rehberleri, muhtemel iş kazalarına karşı gerekli müdahaleyi gerçekleştirebilecek ilkyardım bilgisine sahip olmalıdır. Bu alanda yapılan eğitimlere katılım sağlamalıdır.

Seyahat acentaları, turist rehberleriyle belirli aralıklarla iletişime geçerek tur süresince yaşanan tehlikeleri tespit edip, sorunların kaynağına ilişkin çözümler üretmelidir. Örneğin, tur aracı kazalarını önlemek adına tur şoförlerinin işe alım süreçlerinde titiz davranılmalı ve tur şoförleri aralıklı olarak belirli testlere (psikolojik, teknik bilgi vb.) tabi tutulmalıdır. Benzer şekilde turist rehberlerinin belirli aralıklarla sağlık muayenelerinin olmasını sağlayarak, buna ilişkin rapor istenmelidir. Böylelikle hem turist rehberinin sağlık kontrollerini aksatmaması ve erken teşhis konulması hem de tur akışının rehber kaynaklı bozulmaması sağlanacaktır. Seyahat acentaları, turist rehberlerinin işe başlamadan önce temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmalarını sağlayarak, mesleğin icrası sırasında karşılaşılabileceği iş kazaları ve meslek hastalıkları hususunda bilgilendirmeli ve bu eğitimleri belirli periyodik sürelerde tekrarlamalıdır. Seyahat acentasına bağlı çalışan turist rehberlerinin dinlenme süreleri acentalar tarafından düzenlenmelidir. Serbest çalışan turist rehberleri ise kendi dinlenme sürelerini ihmal etmemeli, mutlaka kişisel istirahatlerine özen göstermelidir. Böylelikle fiziki yorgunluklar azaltılarak kas iskelet sistemi hastalıklarının oluşma riski önenebilir.

Turist rehberleri adayları yetiştiren eğitim öğretim kurumlarında, turist rehberlerinin meslekte yaşayabileceği tehlikeleri en aza indirebilmeleri için İş Sağlığı ve İş Güvenliği, İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları gibi dersler müfredatlara dahil edilmelidir.

TUREB ve çatısı altında bulunan meslek odaları tarafından turist rehberlerinin meslek hayatında karşılaşılabilecekleri iş kazaları ve meslek hastalıkları hususunda bilgilendiren hizmet içi eğitimler düzenlenmeli ve iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda eğitimler verilerek olası risklerin en aza indirilmesi sağlanmalıdır.

Gelecekte bu konuya ilişkin çalışma yürütmek isteyen araştırmacılar tarafından, turist rehberlerinin yaşadıkları iş kazaları ve meslek hastalıkları sonrasında meslekten ayrılma niyetleri belirlenebilir. Ayrıca, ilgili kurum ve kuruluşlar ile seyahat acentalarının, iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik aldıkları tedbirler ve verdikleri eğitimler hususunda neler yaptıklarına dair durum tespiti yapılabilir.

Etik Beyan

“Turist Rehberlerinin Karşılaştıkları İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Ababneh, A. (2017). Tourist guides and job related problems, analysis and evidence from Jordan, *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 18(2), 200-217.
- Ap, J. ve Wong, K. K. F. (2001). Case study on tour guiding: Professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22(5), 551-563.
- Arıcı, K. (2015). *Türk sosyal güvenlik hukuku*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Au, W. (2007). High-stakes testing and curricular control: A qualitative metasyntesis. *Educational Researcher*, 36(5), 258-267.
- Aydın, U., Gökçek Karaca, N. Canbey Özgüler, V. ve Karaca, E. (2013). İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesindeki rolü. *Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası*, 27(4), 24-45. [Erişim adresi: <https://ceis.org.tr/ceis-yayini/cimento-isveren-dergisi-temmuz-2013/>]
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Batman, O. (2003). Türkiye'deki profesyonel turist rehberlerinin mesleki sorunlarına yönelik bir araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 115-132.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Coggon, D. (2001). Monitoring trends in occupational illness. *Occupational and Environmental Medicine*, 58, 691-693.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇSGB). (2013). Meslek hastalıkları. Erişim adresi: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/1340/meslekhastalıkları.pdf>.
- Davey, L. (2022). The application of case study evaluations. *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3.
- Dongre, A. R., Deshmukh, P. R., Kalaiselvan, G. ve Upadhyaya, S. (2009). Application of qualitative methods in health research: An overview. *Online Journal of Health and Allied Sciences*, 8(4), 1-5.
- Fritz, R. L. ve Vandermause, R. (2018). Data collection via in-depth email interviewing: Lessons from the field. *Qualitative Health Research*, 28(10), 1640-1649.
- Glesne, C. (2015). *Nitel araştırmaya giriş* (Çev: A. Ersoy ve P. Yalçinoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gökdemir, S. ve Hacıoğlu, N. (2018). Turist rehberlerinde tükenmişlik ve meslekten ayrılma niyeti. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(39), 511-541.
- Graneheim, U. H. and Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: Concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24, 105-112.
- Güzel, F. Ö. ve Köroğlu, Ö. (2015). Turist rehberlerinin mesleklerine yönelik pozitif ve negatif yönlü algılarının içerik analizi yöntemi ile belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 16(1), 155-174.
- Güzel, Ö., Türker, A. ve Şahin, İ. (2014). Profesyonel turist rehberlerinin algıladıkları mesleki engelleri belirlemeye yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 173-190.
- Hamalainen, P., Takala, J. ve Saarela, K. L. (2006). Global estimates of occupational accidents. *Safety Science*, 44, 137-156.
- ILO. (1996). Recording and notification of occupational accidents and diseases. Genova: International Labour Office. [Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/normativeinstrument/wcms_107800.pdf]
- ILO. (1998). Statistics of occupational injuriencies. Genova: Sixteenth International Conference of Labour Statisticians. [Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/meetingdocument/wcms_088373.pdf]
- İlhan, Y. ve Soybalı, H. H. (2018). Turist rehberlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma. *Turist Rehberliği Dergisi*, 1(1), 13-23.
- James, N. ve Busher, H. (2006). Credibility, authenticity and voice: Dilemmas in online interviewing. *Qualitative Research*, 6(3), 403-420.
- Karadeniz, O. (2012). Dünya'da ve Türkiye'de iş kazaları ve meslek hastalıkları ve sosyal koruma yetersizliği. *Çalışma ve Toplum*, 34(3), 15-75.
- Köroğlu, A. ve Köroğlu, Ö. (2011). Measuring the effects of job satisfaction to occupational health and safety attitudes of tour guides on business performance in Turkey. *2nd Rower Conference on Occupational Health and Safety Economics* (73-91), Sinaia, Romania.
- Köroğlu, Ö. Şahin, S. ve Tetik, N. (2007). Turizm sektöründe bayan çalışanların sorunları: Bayan profesyonel turist rehberlerinin karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik sınırlı bir örneklem üzerinde araştırma. *I. Ulusal Türkiye Turizmi Kongresi Bildiriler Kitabı* (719-739), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Landrigan, P. J. ve Baker, D. B. (1991). The recognition and control of occupational disease. *Journal of the American Medical Association*, 266(5), 676-680.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mil, H. İ. ve Güvercin, A. (2016). İş kazası ve meslek hastalığı sigortasının meslek hastalığı boyutunun analizi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 82-100.
- Mülayim, B. K. (2006). *İş kazası ve meslek hastalıkları kavramları* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Newman, L. S. (1995). Occupational illness. *The New England Journal of Medicine*, 333(17), 1128-1134.

- Nyahunzvi, D. K. ve Njerekai, C. (2013). Tour guiding in Zimbabwe: Key issues and challenges. *Tourism Management Perspectives*, 6, 3-7.
- Öter, Z. (2007). *Seyahat acentelerinde pazarlama bilgi sistemlerine turist rehberlerinin katkıları: Ege bölgesi örneği*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özbay, Y. ve Şahin, B. (1997). Stresle başa çıkma tutumları envanteri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *IV. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*. Ankara, 1-3 Eylül.
- Rainbird, G. ve O'Neill, D. (1995). Occupational disorders affecting agricultural workers in tropical developing countries. *Applied Ergonomics*, 26(3), 187-193.
- Saari, J. (2001). Accident prevention today. *Magazine of the European Agency for Safety and Health at Work*, 4, 1-30.
- Salman Yıkılmış, M. (2020). Nitel araştırmalarda e-görüşme tekniği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 183-197.
- Tangüler, A. (2002). *Profesyonel turist rehberliği ve turist rehberlerinin seyahat acentası ve müşteri ilişkileri: Kapadokya örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tsaur, S. H. ve Lin, W. R. (2014). Hassles of tour leaders. *Tourism Management*, 45, 28-38.
- Ünal, A. ve Oral, T. (2018). Turist rehberlerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorunları ve çözüm önerileri. İçinde N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt, A. Kılıç ve H. Ulusoy Yıldırım (Edt.), *Turist Rehberliği Üzerine Güncel Araştırmalar* (468-478). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Wang, K. C., Jao, P. C., Chan, H. C. ve Chung, C. H. (2010). Group package tour leader's intrinsic risks. *Annals of Tourism Research*, 37(1), 154-179.
- WHO. (2006). Declaration of workers health. Stres: WHO Collaborating Centres of Occupational Health [Erişim adresi: https://www.who.int/occupational_health/publications/declaration2006/en/]
- Yazıcıoğlu, İ., Tokmak, C. ve Uzun, S. (2008). Turist rehberlerinin rehberlik mesleğine bakışı. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 8(2), 1-19.
- Yenipinar, U. (2019). Turist rehberliği mesleği. İçinde Ö. Güzel ve Ö. Köroğlu (Edt.), *Kavramdan uygulamaya turist rehberliği mesleği* (ss. 1-18). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Genişletilmiş Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. İ. (2013). İş sağlığı ve güvenliğinde kaza zinciri teorisinin önemi ile açık işletmelerdeki tehlikeli hareket ve tehlikeli durumlar. *Yer Altı Kaynakları Dergisi*, 3, 27-39.
- Yılmaz, F. (2009). Küreselleşme sürecinde gelişmekte olan ülkelerde ve Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 45-72.
- Yılmaz, G. (2005). İş kazalarından doğan sorumluluklar. *Müebdis ve Makina Dergisi*, 46(543), 3-11.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research design and methods* (3. Baskı). United States: Sage Publications Thousand Oaks.

EXTENDED ABSTRACT

Risk, in the context of working conditions, is a phenomenon that exists in every occupational group. Risks in business life also bring work accidents and occupational diseases. The tourist guidance profession also contains many threats in terms of occupational accidents and occupational diseases due to the working environment and conditions. The tourist guiding profession has risky aspects as well as providing benefits such as getting to know people of different nationalities, opening a door from every geography and learning about the cultures of different countries. Many factors such as long working hours, physical and mental fatigue, intensity, insomnia due to the nature of the profession lay the groundwork for occupational accidents and occupational diseases. Even existing diseases increase or become chronic due to the characteristics of the profession. The fact that there are some carelessness and negligence due to the intensity of the profession may cause occupational accidents and occupational diseases while the tourist guides are performing their profession. Determination of occupational accidents and diseases and revealing the measures that can be taken against them will guide the tourist guides in the practice of the profession. Tourist guides who are likely to be faced with a possible work accident or occupational disease should be knowledgeable, attentive and careful in this regard. Because it is important that the tourist guides, who are responsible for ensuring the safety of tourist groups, are first of all to be healthy and safe. In this context, in this study, it is aimed to determine the occupational accidents and occupational diseases experienced by tourist guides and to reveal their effects on their professional lives. In line with the purpose of the research, answers to the following questions were sought: 1. What are the occupational accidents that tourist guides encounter? 2. What are the occupational diseases that tourist guides face? 3. What are the effects of work accidents and occupational diseases they encounter on their professional life? Qualitative research method was preferred in the study, and in this context, case study design was used. The working group of the research consists of the tourist guides with license. The purposeful sampling method was preferred in determining the sample of the study. To obtain research data, a semi-structured interview form was prepared and sent to tourist guides via e-mail. 44 interview forms were obtained between 01 April and 30 June 2020.

The data obtained in the research were analyzed using thematic analysis. In the research, open coding was done in line with the themes formed from the questions, then the categories were determined and placed in the appropriate place under the themes. The themes that emerged regarding the occupational accidents experienced by the tourist guides were grouped under three main themes: 'type of work accident', 'the place where the work accident happened' and 'the reason for the occupational accident'. Under the main theme of the recommendations of tourist guides for occupational accidents, four sub-themes have been determined as 'recommendations for tourist guides', 'recommendations for tour staff and other stakeholders', 'recommendations for travel agencies' and 'recommendations for the Ministry, TUREB and Professional Chambers'. Under the main theme of the type of occupational disease, two sub-themes were determined as 'physical ailments' and 'psychological disorders'. Under the main theme of the cause of occupational disease, three sub-themes have been determined as 'reasons arising from the tourist guide', 'reasons arising from the nature of the guidance profession' and 'other reasons'. The themes that emerged regarding occupational diseases experienced by tourist guides were grouped under four main themes: 'occupational disease duration', 'treatment type of occupational disease', 'doctor's recommendations for occupational disease' and 'effects of occupational disease on work life'. Under the main theme of the recommendations of tourist guides for occupational diseases, four sub-themes have been determined as 'recommendations for physical health', 'recommendations for psychological health', 'recommendations for the operation of the tour' and 'recommendations for complementary services'. As a result of the research, the most common occupational accidents encountered by tourist guides are 'traffic accidents' and 'foot/ankle sprains'. It has been determined that the occupational accidents experienced mostly occur in 'archeological site and tour vehicles' and the reason for the occurrence of occupational accidents is due to 'the land conditions of the archeological site', 'second person fault' and 'personal negligence'. Among the occupational diseases experienced by tourist guides, the most frequently recurring ones are 'hoarseness', 'psychological wear', 'sore throat' and 'low back pain'. The reasons for the illness are caused by 'talking crowded groups loudly during the day', 'exerting physical effort, 'intense work tempo and stress'. As a result of the occupational diseases experienced, it has been determined that tourist guides lost financial earnings were psychologically worn out, suffered from stress disorders and were distanced from their profession due to the days they were unable to work.